DOMSTOLENS DOM (Sjette Afdeling)

22. januar 2004 *

I de forenede sager C-133/02 og C-134/02,

angående to anmodninger, som Gerechtshof te Amsterdam (Nederlandene) i medfør af artikel 234 EF har indgivet til Domstolen for i de for nævnte ret verserende sager,

Timmermans Transport & Logistics BV, tidligere Timmermans Diessen BV,

mod

Inspecteur der Belastingdienst — Douanedistrict Roosendaal

og

Hoogenboom Production Ltd

mod

Inspecteur der Belastingdienst — Douanedistrict Rotterdam,

* Processprog: nederlandsk.

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af artikel 9, stk. 1, og artikel 12, stk. 5, litra a), nr. iii), i Rådets forordning (EØF) nr. 2913/92 af 12. oktober 1992 om indførelse af en EF-toldkodeks (EFT L 302, s. 1), som ændret ved Europa-Parlamentet og Rådets forordning (EF) nr. 82/97 af 19. december 1996 (EFT 1997 L 17, s. 1, og berigtigelse i EFT 1997 L 179, s. 11),

har

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

sammensat af dommerne C. Gulmann (refererende dommer), som fungerende formand for Sjette Afdeling, J.N. Cunha Rodrigues, J.-P. Puissochet, R. Schintgen og F. Macken,

generaladvokat: P. Léger
justitssekretær: H. von Holstein, assisterende justitssekretær,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

— den nederlandske regering ved H.G. Sevenster, som befuldmægtiget

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved H.M.H. Speyart, som befuldmægtiget,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der i retsmødet den 6. februar 2003 er afgivet mundtlige indlæg af Timmermans Transport & Logistics BV og Hoogenboom Production Ltd ved belastingadviseurs R.G.A. Tusveld og D.L.L. van den Berg, den nederlandske regering ved S. Terstal, som befuldmægtiget, og af Kommissionen ved H.M.H. Speyart,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 11. september 2003,

afsagt følgende

Dom

1 Ved kendelser af 2. april 2002, indgået til Domstolen den 10. april 2002, har Gerechtshof te Amsterdam i medfør af artikel 234 EF forelagt et præjudicielt spørgsmål, der er enslydende i begge sager, vedrørende fortolkningen af artikel 9, stk. 1, og artikel 12, stk. 5, litra a), nr. iii), i Rådets forordning (EØF) nr. 2913/92 af 12. oktober 1992 om indførelse af en EF-toldkodeks (EFT L 302, s. 1), som ændret ved Europa-Parlamentet og Rådets forordning (EF) nr. 82/97 af 19. december 1996 (EFT 1997 L 17, s. 1, og berigtigelse i EFT 1997 L 179, s. 11, herefter »toldkodeksen«).

2 Spørgsmålet er blevet rejst under to sager, der føres mellem henholdsvis Timmermans Transport & Logistics BV, tidligere Timmermans Diessen BV (herefter »Timmermans«) og Inspecteur der Belastingdienst — Douanedistrict Roosendaal (toldmyndigheden, Roosendaal toldregion, herefter »toldmyndighe-

den i Roosendaal«) og Hoogenboom Production Ltd (herefter »Hoogenboom«) og Inspecteur der Belastingdienst — Douanedistrikt Rotterdam (toldmyndigheden, Rotterdam toldregion, herefter »toldmyndigheden i Rotterdam«), vedrørende bindende tariferingsoplysninger (herefter »BTO«), som disse toldmyndigheder har afgivet til Timmermans og Hoogenboom, og som dernæst er blevet tilbagekaldt.

Relevante retsforskrifter

3 Toldkodeksens artikel 4 bestemmer:

»I denne kodeks forstås ved:

[...]

5) afgørelse: enhver forvaltningsakt vedrørende toldforskrifter, hvorved der tages stilling til et konkret tilfælde, og som har retsvirkning for en eller flere personer, hvis identitet kendes eller kan fastslås; dette udtryk omfatter bl.a. bindende tariferingsoplysninger i henhold til artikel 12.

[...]«

4 Toldkodeksens artikel 9 bestemmer:

»1. En afgørelse, som er gunstig for den pågældende, tilbagekaldes eller ændres i andre tilfælde end de i artikel 8 omhandlede, hvis en eller flere af betingelserne for, at den blev truffet, ikke var eller ikke længere er opfyldt.

[...]

3. Tilbagekaldelse eller ændring af afgørelsen meddeles modtageren af afgørelsen.

4. Tilbagekaldelse eller ændring af afgørelsen får virkning fra datoen for meddelelsen herom. Toldmyndighederne kan dog undtagelsesvis og i tilfælde, hvor modtagerens berettigede interesser fordrer det, lade tilbagekaldelsen eller ændringen få virkning fra et senere tidspunkt.«

5 Toldkodeksens artikel 12, stk. 1-6, har følgende indhold:

»1. Toldmyndighederne meddeler bindende tariferingsoplysninger eller bindende oprindelsesoplysninger efter skriftlig anmodning og efter regler, der fastsættes efter udvalgsproceduren.

2. Bindende tariferingsoplysninger eller bindende oprindelsesoplysninger forpligter kun toldmyndighederne over for modtageren, for så vidt angår henholdsvis tariferingen af en vare og bestemmelsen af en vares oprindelsesstatus.

[...]

3. Modtageren skal kunne godtgøre, at der på alle måder er overensstemmelse:

— for så vidt angår en tariferingsoplysning: mellem den angivne vare og den i oplysningen beskrevne vare

— [...]

4. En bindende tariferingsoplysning er gyldig i seks år og en bindende oprindelsesoplysning i tre år regnet fra meddelelsestidspunktet. Uanset artikel 8 annulleres de, hvis de bygger på urigtige eller ufuldstændige oplysninger fra ansøgeren.

5. Bindende oplysninger ophører med at være gyldige efter følgende regler:

a) En tariferingsoplysning ophører med at være gyldig, når den:

i) efter vedtagelsen af en forordning ikke er i overensstemmelse med de således fastsatte retsregler

ii) ikke længere er forenelig med fortolkningen af en af de i artikel 20, stk. 6, omhandlede nomenklaturer:

— på fællesskabsplan ved en ændring af de forklarende bemærkninger til den kombinerede nomenklatur eller ved en dom afsagt af De Europæiske Fællesskabers Domstol, eller

— på internationalt plan ved en tariferingsudtalelse eller ved en ændring af de forklarende bemærkninger til nomenklaturen i det harmoniserede varebeskrivelses- og varenomenklatursystem, der er vedtaget af Verdenstoldorganisationen, som blev oprettet i 1952 under navnet »Toldsamarbejdsrådet«

iii) tilbagekaldes eller ændres i overensstemmelse med artikel 9, forudsat at denne tilbagekaldelse eller ændring meddeles modtageren.

Den dato, på hvilken den bindende oplysning ophører med at være gyldig i de i nr. i) og ii) omhandlede tilfælde, er datoen for offentliggørelsen af de nævnte foranstaltninger eller, for så vidt angår internationale foranstaltninger, datœn for offentliggørelsen af en meddelelse fra Kommissionen i C-udgaven af *De Europæiske Fællesskabers Tidende.*

b) [...]

6. Modtageren af en bindende oplysning, der i henhold til stk. 5, litra a), nr. i) eller ii), eller litra b), nr. i) eller ii), ophører med at være gyldig, kan fortsat anvende den i en periode på seks måneder efter tidspunktet for denne offentliggørelse eller meddelelse, når han på grundlag af den bindende oplysning før vedtagelsen af de pågældende foranstaltninger gennem en bindende og endelig kontrakt har forpligtet sig til køb eller salg af den pågældende vare. Er der tale om produkter, for hvilke der ved opfyldelsen af toldformaliteterne forelægges import- eller eksportlicenser eller forudfastsættelsesattester, træder gyldighedsperioden for den pågældende licens eller attest dog i stedet for perioden på seks måneder.

I de i stk. 5, litra a), nr. i), og litra b), nr. i), nævnte tilfælde kan der i forordningen eller aftalen fastsættes en frist, inden for hvilken første afsnit finder anvendelse.

[...]«

Tvisterne i hovedsagerne

Sag C-133/02

6 Den 12. januar 1999 anmodede Timmermans toldmyndigheden i Roosendaal om en BTO. Virksomheden angav, at det drejede sig om lysestager af glas, som den fandt henhørte under underposition 9405 50 00 90 i den fælles toldtarif (herefter »FTT«). Virksomheden gjorde til støtte for anmodningen gældende, at denne toldposition allerede var blevet anvendt for den samme type varer i henhold til en tidligere afgivet BTO og fremsendte et katalog over alle de produkter, den udbyder til salg, herunder bl.a. fotografier af de omhandlede varer.

7 Den 15. januar 1999 afgav toldmyndigheden i Roosendaal den BTO, der var blevet anmodet om. Toldmyndigheden beskrev varen på samme måde som i anmodningen og tariferede den under den samme underposition.

8 Imidlertid tilbagekaldte toldmyndigheden i Roosendaal den pågældende BTO den 19. marts 1999 med den begrundelse, at det efter nærmere undersøgelse og i samråd med toldmyndighederne i naboregionen vedrørende fortolkningen af den nomenklatur, der fandt anvendelse, havde vist sig, at de omhandlede varer skulle tariferes i underposition 7013 29 91 00 i FTT som bordservice, køkken-, toilet- og kontorartikler mv. af glas. Virkningen af afgørelsen om tilbagekaldelse blev fastsat til vedtagelsestidspunktet.

9 Den 29. marts 1999 indgav Timmermans en klage over denne afgørelse, men klagen blev afvist af toldmyndigheden i Roosendaal den 20. maj 1999.

10 Den 12. juni 1999 anlagde Timmermans sag ved Gerechtshof te Amsterdam.

Sag C-134/02

11 Den 9. oktober 1997 anmodede Hoogenboom toldmyndigheden i Rotterdam om en BTO. Virksomheden angav, at det drejede sig om abrikoser konserveret med krystalsukker, som den fandt henhørte under underposition 2008 50 61 00 00 i FTT.

12 Den 5. december 1997 afgav toldmyndigheden i Rotterdam den BTO, der var blevet anmodet om. Toldmyndigheden beskrev varen på samme måde som i anmodningen og tariferede den under den samme underposition.

13 Den 6. februar 1998 anmodede Hoogenboom toldmyndigheden i Rotterdam om yderligere fire BTO'er. Virksomheden angav, at det drejede sig om solsikkekerner, nødder og æbler, der alle var konserveret med krystalsukker, og om ikke-grillede peanuts. Hoogenboom tilføjede, at disse produkter henhørte under følgende underpositioner i FTT: 2008 19 19 90 00, henholdsvis 2008 19 19 10 00, 2008 99 49 30 00 og 2008 11 94 00 00.

14 Den 26. februar 1998 afgav toldmyndigheden i Rotterdam de BTO'er, der var blevet anmodet om. Heri blev varerne beskrevet på samme måde som i anmodningerne og tariferet under de samme toldpositioner.

15 Den 6. oktober 1998 tilbagekaldte toldmyndigheden i Rotterdam imidlertid de fem BTO'er med den begrundelse, at de omhandlede varers tarifering under toldposition 2008 i FTT (frugter og andre spiselige plantedele, tilberedt eller konserveret på anden måde, også tilsat sukker, andre sødemidler eller alkohol, ikke andetsteds tariferet) ikke var forenelig med ordlyden af denne position. Toldmyndigheden anførte, at varerne skulle tariferes under toldposition 1701 i FTT (rør- og roesukker samt kemisk ren saccharose, i fast form). Eftersom BTO'erne var blevet tilbagekaldt på grund af en administrativ forsømmelse, tillod toldmyndigheden i Rotterdam, at Hoogenboom anvendte disse frem til den 31. december 1998.

16 Den 9. november 1998 indgav Hoogenboom en klage over denne afgørelse, hvilken klage blev afvist af toldmyndigheden i Rotterdam den 25. marts 1999.

17 Den 23. april 1999 anlagde Hoogenboom sag til prøvelse af denne afgørelse ved Gerechtshof te Amsterdam.

Det præjudicielle spørgsmål

18 Under disse omstændigheder har Gerechtshof te Amsterdam besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål, der er enslydende i begge sager:

»Indeholder EF-toldkodeksens artikel 9, stk. 1, sammenholdt med artikel 12, stk. 5, litra a), nr. iii), hjemmel til, at toldmyndighederne tilbagekalder en bindende tariferingsoplysning, når de ændrer det heri indtagne standpunkt i relation til fortolkningen af de bestemmelser, der gælder for tariferingen af den pågældende vare, også selv om ændringen sker inden for den nævnte seksårsperiode?«

Vedrørende det præjudicielle spørgsmål

Indlæg for Domstolen

19 Ifølge Timmermans og Hoogenboom kan de nationale toldmyndigheder ikke ensidigt ændre en BTO. En sådan ændring kan kun ske på Kommissionens initiativ. Ellers vil retssikkerheden blive bragt i fare, hvilket er i strid med BTO-ordningens formål og den ensartede anvendelse af fællesskabsretten.

20 Den nederlandske regering og Kommissionen har gjort gældende, at det følger af ordlyden i toldkodeksens artikel 12, stk. 5, litra a), nr. iii), sammenholdt med artikel 9, stk. 1, at toldmyndighederne kan tilbagekalde en BTO før udløbet af gyldighedsperioden på seks år, hvis »en eller flere af betingelserne for, at den blev truffet, ikke var eller ikke længere er opfyldt«. Dette er tilfældet, når opfattelsen af, hvordan visse produkter skal tariferes, har ændret sig. Den nederlandske regering har anført, at modtageren af en BTO er beskyttet mod en uventet ændring i toldmyndighedernes vurdering i medfør af toldkodeksens artikel 12, stk. 6, hvorefter modtageren af en BTO, som ophører med at være gyldig, fortsat kan benytte den i en periode på seks måneder efter meddelelsen af tilbagekaldelsen. Kommissionen har gjort gældende, at toldkodeksens artikel 9 og 12 er opbygget således, at de almindelige fællesskabsretlige principper automatisk sikres, hvis de berørte myndigheder overholder den deri fastsatte fremgangsmåde.

Domstolens besvarelse

21 Toldkodeksens artikel 12, stk. 5, litra a), beskriver tre situationer, hvor en BTO ophører med at være gyldig. Ifølge den nævnte bestemmelses nr. iii) ophører en BTO med at være gyldig, hvis den »tilbagekaldes eller ændres i overensstemmelse med [toldkodeksens] artikel 9«, og på betingelse af at denne tilbagekaldelse eller ændring meddeles modtageren.

22 I henhold til toldkodeksens artikel 9, stk. 1, kan en afgørelse, som er gunstig for den pågældende, tilbagekaldes, hvis en eller flere af betingelserne for, at den blev truffet, ikke var eller ikke længere er opfyldt.

23 Fællesskabslovgiver har således utvetydigt forudsat, at en BTO ophører med at være gyldig, hvis en af betingelserne for, at den blev afgivet, ikke var eller ikke længere er opfyldt.

24 En BTO afgives imidlertid på grundlag af toldmyndighedernes fortolkning af de bestemmelser, der gælder for tariferingen af den pågældende vare, og den er betinget af, at denne fortolkning er korrekt.

25 Såfremt toldmyndighederne efter en nærmere undersøgelse anser en sådan fortolkning for at være ukorrekt, som følge af en forkert vurdering eller en udvikling i den almindelige opfattelse på tariferingsområdet, er de berettigede til at antage, at en af betingelserne for afgivelsen af BTO'en ikke længere er opfyldt samt til at tilbagekalde den pågældende BTO for at ændre de omhandlede varers tarifering.

26 Det skal understreges, at fællesskabslovgiver for at beskytte retssikkerheden har fastsat særlige bestemmelser i toldkodeksens artikel 12, stk. 6, der også gælder for tilbagekaldelser foretaget i overensstemmelse med artikel 12, stk. 5, litra a), nr. iii), og hvorefter en BTO under visse betingelser vedbliver at være gyldig i en vis periode, selv efter at den er tilbagekaldt.

27 For at besvare det spørgsmål, der er stillet i de foreliggende sager, ses det ikke at være nødvendigt at tage stilling til, om disse bestemmelser i alle situationer udgør en tilstrækkelig beskyttelse af retssikkerheden.

28 Henset til ovenstående skal det præjudicielle spørgsmål besvares med, at bestemmelserne i toldkodeksens artikel 9, stk. 1, sammenholdt med artikel 12, stk. 5, litra a), nr. iii), skal fortolkes således, at de indeholder hjemmel til, at toldmyndighederne tilbagekalder en bindende tariferingsoplysning, når de ændrer den heri angivne fortolkning af de bestemmelser, der gælder for de pågældende varers tarifering.

Sagens omkostninger

29 De udgifter, der er afholdt af den nederlandske regering og af Kommissionen, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

vedrørende det spørgsmål, der er forelagt af Gerechtshof te Amsterdam ved kendelser af 2. april 2002, for ret:

Bestemmelserne i artikel 9, stk. 1, sammenholdt med artikel 12, stk. 5, litra a), nr. iii), i Rådets forordning (EØF) nr. 2913/92 af 12. oktober 1992 om indførelse af en EF-toldkodeks, som ændret ved Europa-Parlamentet og Rådets forordning (EF) nr. 82/97 af 19. december 1996, skal fortolkes således, at de indeholder hjemmel til, at toldmyndighederne tilbagekalder en bindende tariferingsoplysning, når de ændrer den heri angivne fortolkning af de bestemmelser, der gælder for de pågældende varers tarifering.

Gulmann Cunha Rodrigues Puissochet

Schintgen Macken

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 22. januar 2004.

R. Grass V. Skouris

Justitssekretær Præsident